

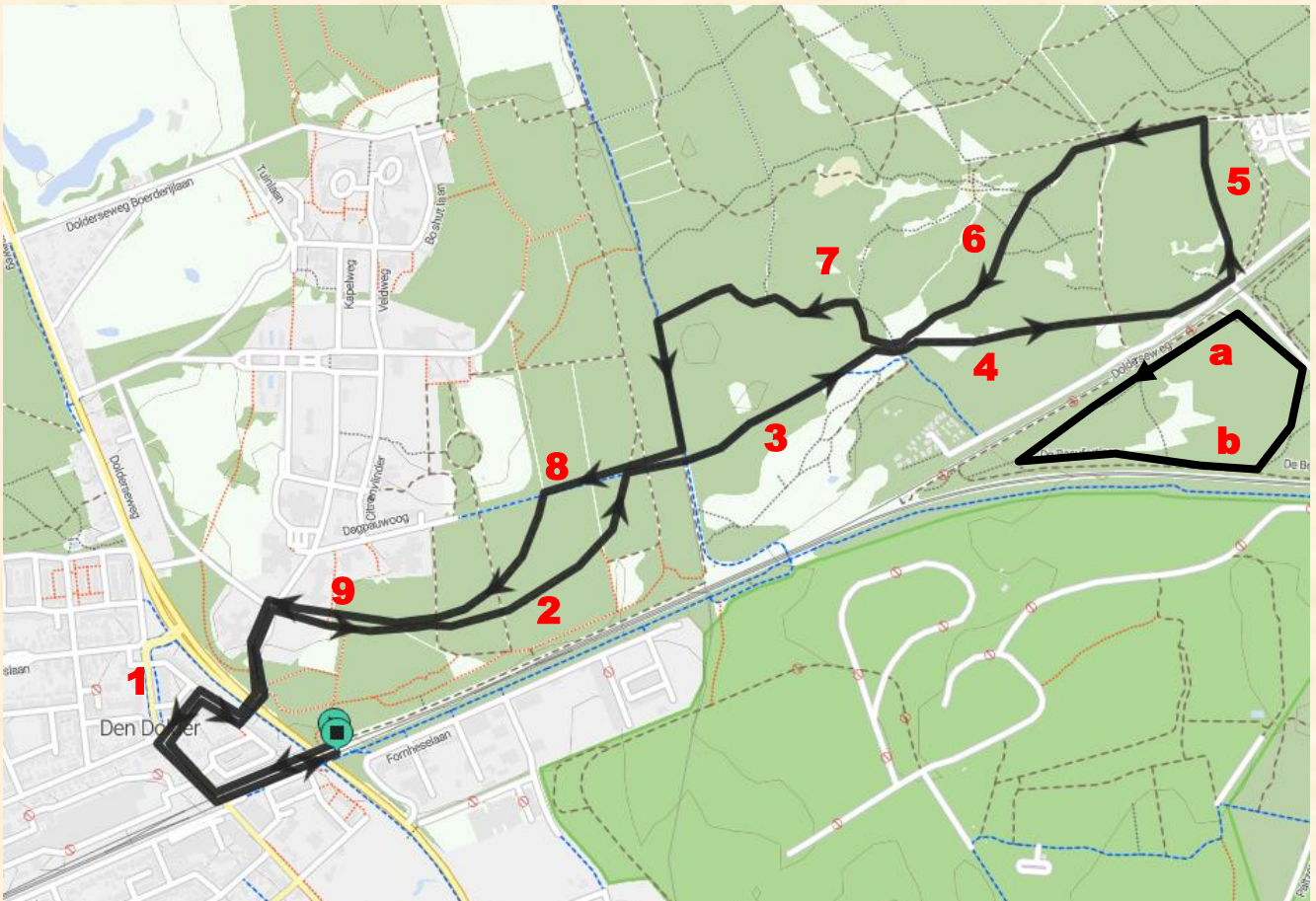

Geopark Heuvelrug Gooi en Vecht

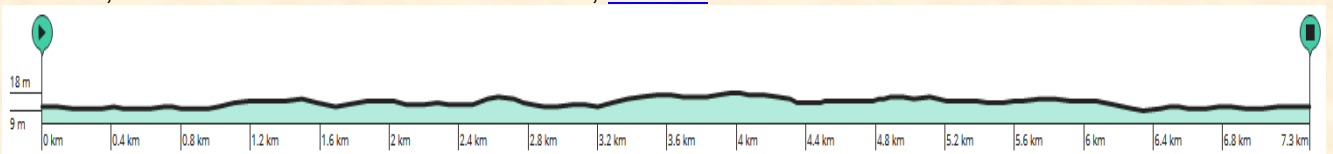
Laagte van Pijnenburg - Geopad 115 – Natuurgebied de Zoom

22-07-2021

In (de omgeving van) het gebied beschreven wij een geografische wandelroute, die bij het station van Den Dolder begint en eindigt. Het laatste betekent dat ze ook door het zuiden van het Willem Arntzbos loopt. Oostelijk daarvan volgt het geopad over grote lengte het natuurpad dat het IVN er markeerde.

Route 7,3 km. Voor de GPS RouteYou versie, [klik hier](#).

1. Vanuit het stationnetje van Den Dolder gaan we eerst even een eindje de Dolderse Weg volgen om even later rechts een eikenlaantje in te duiken. We komen dan terecht in de woonbuurt van witte huizen die nog niet zo lang geleden ten noorden van het station werd gebouwd. We slaan er rechtsaf om niet lang daarna weer linksaf te gaan. Via een viaduct over de diep ingegraven Nieuwe Dolderse Weg komen we dan terecht op het gaandeweg met een groot aantal paviljoens bezaaid geraakte terrein van de Willem Arntzstichting.

Al snel slaan wij er rechtsaf om de bossen in te gaan. Intussen zal ons zijn gebleken dat die bossen voornamelijk bestaan uit hoog opgaande naaldhoutopstanden. En dat ze werden geplant in een gebied waar de wind voor allerlei reliëf zorgde. De wind kon dat doen doordat de onder koude klimaatomstandigheden van de laatste ijstijd in deze omgeving afgezette fijne (wind)zanden als gevolg van grootschalige ontbossingen en overbegrazing nauwelijks meer door vegetatie tegen erosie werden beschermd.

2. Doorlopend komen wij op een plek waar zich enkele walletjes in de bossen verschuilen. Het is echter vrij moeilijk die walletjes te vinden. Al wel zal intussen zijn opgevallen dat de bosweg een wijdbochtig tracé volgt. Even verderop doet dat rechts voor ons ook een andere bosweg. Deze leidt ons door een bosgedeelte waar de ijstijdelijke zandafzettingen later slechts in beperkte mate door de wind werden verbouwd. Kenmerkend voor zulke gebieden zijn kleinere hoogteverschillen, een overwegend minder grillig reliëf en het voorkomen van sterk asymmetrische tot plateauachtige terreinverheffingen, die respectievelijk gedeeltelijk en (vrijwel) geheel door lage klifjes worden gemarkeerd. De klifjes scheiden gelijkmatig door de wind afgezande plekken van verstuiving bespaard gebleven terreindelen waarover het opwaaiende zand werd uitgespreid. De merkwaardige terreinvormen die aldus ontstonden werden door ons stuifbanken en stuifplateaus gedoopt.

3. Op een gegeven moment zien we rechts achter een bosrand een van de heideterreintjes van het wandelgebied. Wie er langs wil lopen moet nu even een ommetje maken. Ons eigenlijke geopad blijft de wijdbochtige bosweg intussen trouw tot de eerstvolgende X-kruising, waar we rechtsaf slaan. Een belangrijke hoofdontsluiting van het bosgebied brengt ons dan naar de grens, die de grondgebieden van de gemeenten Zeist en Soest scheidt. Erachter worden we verwelkomd door het gevarieerde gemeentelijk natuurgebied De Zoom, waar we voor ons geruime tijd een door het IVN gemarkeerde wandelroute gaan volgen. Rechts zien wij dan al spoedig een sterk uitgedunde houtopstand van de zwarte den. Het geopad en de IVN-route brengen ons naar een heideterreintje waarvan de contouren grotendeels worden gemarkeerd door de klifjes van stuifbanken. Aan de rand ervan staat een bankje waar zowel even uitgerust als van het uitzicht over de heide genoten zou kunnen worden.

4. Aan de overzijde van het heideterreintje slaan ons geo- en IVNpad schuin rechtsaf. Tussen de klifjes van twee nabije terreinverheffingen doorlopend komen we dan terecht in een vrij vlak terreingedeelte waar rechts van het pad een rond kommetje een bomtrechter lijkt te zijn. De route brengt ons naar een spoorwegovergang, waarbij tot 1933 treinen stopten. De verharde weg aan de overzijde van de spoorlijn was het pad dat de halte verbond met de bebouwing van het landgoed De Paltz.

Bij de spoorwegovergang kan andermaal op een bankje worden uitgerust.

Wie denkt voorlopig nog geen genoeg te krijgen van het wandelen door De Zoom en omgeving adviseren wij nu ook even een ommetje te maken door het vrijwel driehoekige kleine bosgebied rechts van de verharde weg. Het ligt ingeklemd tussen de zich er van elkaar verwijderende spoorlijnen naar Baarn en Amersfoort.

a. Even voorbij de spoorwegovergang kunnen we het bos al in en een pad gaan volgen dat grotendeels vrijwel evenwijdig langs de spoorlijn naar Baarn loopt. Links van het pad krijgen we al vrijwel direct gezelschap van een tweetal dijkachtige ruggetjes, die een geul flankeren. Wellicht hebben wij hier van doen met een door de wind gevormde erosiegeul, die gemarkeerd raakte door het zand dat er uit opwaaide. We blijven het hier en daar wat bochtige pad trouw tot een bij de westpunt van het gebied opgeworpen dwarsdammetje ons de weg lijkt te willen versperren. De wandelroute buigt dan scherp naar links om oostwaarts een pad te gaan volgen dat de spoorlijn naar Amersfoort paralleliseert.

b. We lopen er enige tijd over een stuifbank, waarvan het klifje zich links van ons in het bos verbergt. Een zijpad biedt de geriefelijke mogelijkheid het klifje van dichtbij te bekijken. De bedoeling is echter de spoorlijn (daarna) nog even te blijven volgen en een eindje verderop schuin linksaf te slaan. Aldus kunnen we snel terug naar de verharde weg waarbij ons extra ommetje begon. Die weg brengt ons links dan weer naar de spoorwegovergang.

Na het extra ommetje al dan niet te hebben gelopen gaan we verder met de verkenning met het gebied benoorden de spoorlijn naar Amersfoort.

5. Voorbij de spoorwegovergang blijft het geopad er de IVN-route nog enige tijd trouw. Dit betekent dat de markering daarvan nog enige tijd onze gids zal zijn. De route leidt nu via een kleine zandverstuiving naar een terreingedeelte met een markant bochtig stuifklif, dat wij passeren. Even verderop bereikt de route de rand van het vrij oude bosgebied benoorden De Zoom. Een kaarsrecht lanenpatroon weerspiegelt de divergerende strokenverkaveling van het gebied voor zijn herbebossing.

6. Bij de rand van het oude bos slaan het geo- en IVN-pad linksaf.

We gaan dan een comfortabel bochtig bospad volgen dat over enige afstand de rand van het oude bosgebied volgt om vervolgens De Zoom weer in te duiken. Daar loopt het een eindje onderlangs een stuifklif.

De IVN route gaat ons nu verlaten voor een tochtje door een her en der nog stuivend duingebied, waar ook enkele groepen jeneverbessen staan. Vanwege de aanwezigheid van veel mul zand is die route niet gemakkelijk te belopen. Ons geopad blijft daarom het comfortabele bospad trouw. Via vrijwel vlak terrein komen wij er terecht op de flauwe glooiing van een stuifbank, waarvan het klif het middenin De Zoom gelegen heiderelict markeert. Het pad brengt ons ook naar het klif en aldus terug naar het grotendeels door klifjes gemarkeerde heideveldje dat middenin het natuurgebied De Zoom is gelegen. Daar voegt de IVN-route zich weer bij ons.

7. Even verderop gaat het geopad andermaal een eigen koers varen door bij het bankje aan de overzijde van de heide rechtsaf te slaan. Een ander comfortabel bochtig bospad leidt ons dan langs enkele vrij markante duinformaties en stuifkliffen naar de westrand van De Zoom, die wij links gaan volgen. Na het beklimmen en afdalen van een stuifplateau impliceert dat een weerzien van het kruispunt waar wij het natuurgebied De Zoom ingingen.

8. Onze route begint dan aan de terugtocht naar het station van Den Dolder. Het verdient aanbeveling daarbij aanvankelijk een ten dele iets ander tracé te volgen, dan kort na het begin van de wandeling. Dit betekent dat wij nu eerst enkele honderden meters rechtdoor lopen. Bij de derde kruising kunnen we vervolgens kennismaken met een vrij lang zwabberend stuifklif.

9. Bij het stuifklif gaan we links weer een van de bochtige lanen volgen die het westelijk deel van het wandelgebied doorsnijden. Die laan brengt ons weer terug naar het deel van de route bij het station, dat we nu in omgekeerde richting bewandelen om onze tocht te beëindigen.

Toelichting

In deze brochure beschreven wij behalve het natuurgebied De Zoom ook enkele eraan grenzende gebieden, zoals een zone van het westelijk aangrenzende Willem Arntzbos.

In de beschreven gebieden voerde ijssmeltwater vanuit de nabije stuwwal Amersfoort – Den Dolder veel zand en grind aan, dat het in de vorm van grote waaiers uitspreidde. In beide gebieden raakten die grindrijke waaiers onder de koude klimaatomstandigheden van de laatste ijstijd op de meeste plaatsen bedekt door fijnzandige (wind)afzettingen, die bij het smelten van sneeuwaccumulaties verzakten of verspoeld werden

De beschreven gebieden hebben ook met elkaar gemeen dat de fijnzandige afzettingen in het meer recente verleden op veel plaatsen door verstuivingen werden verbouwd. En daaraan zowel markante trog- of dalachtige uitwaaiingslaagten als het grillig reliëf van sterk asymmetrische of plateauachtige lage terreinverheffingen en imposante duinformaties herinneren. Met name in De Zoom komen ook plekken voor waar het zand lokaal nog stuift.

Aan de noordkant van De Zoom werd veel stuivend zand in een smalle strook door vegetatie opgevangen, tegengehouden en vastgelegd, zodat het er zich tot een markante hoge rug ophoopte. Dergelijke ruggen zijn bekend als kamduinen of randwallen. Wij prefereerden echter ze barrièreduinen te noemen.

Het uiterste westen van het beschreven gebied wordt gesneden door een ingegraven omleidingsweg. Ten westen daarvan verrees omstreeks het begin van de negentiger jaren een nieuwe woonbuurt, terwijl het bosrijke gebied ten oosten van de weg ten dele bezaaid raakte met de paviljoens van een zorginstelling.

De geografische wandelroute die wij in het gebied beschreven begint en eindigt bij het station van Den Dolder. Het laatste betekent dat ze ook door het zuiden van het Willem Arntzbos werd getraceerd.

Alle rechten met betrekking tot de tekst en het kaartmateriaal uit deze uitgave berusten bij stichting Telluris. Persoonlijk gebruik van de uitgave is toegestaan maar niet voor zakelijke en commerciële doeleinden tenzij dit schriftelijk met de rechthebbende(n) is overeen gekomen.